

Nro. 9.

A' FELS. CSÁSZÁRNAK ÉS A. KIRÁLYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

*Indúlt Bétsből, Kedden Julius 31 - ik napján
1804-ik esztendőben.*

Magyar Ország.

Egerből Julius 17. dik napján. E' folyó hólnap első napján tartatott Pápiban az oda való Reform. Predikátor T. T. Marton János Ur Jubiléumi innep napja, melly az ő Predikatori hivatala 50 ik esztendejére lett szerentsés fel viradásának emlékezetére volt rendelve. Mely öröm innepet sok papi és világi érdemes U. rak tiszteltnek meg jelenlétekkel. Ezen innep, avagy Jubiléum, ekképen ment végbe. Reggeli kilencz órakor az egész sokaság bé menvén a' templomba, a' meg tisztelendő öreg atya a' magarendes székibe bé ült, három fiainak előtte adott hely, kik között kettő, úgymint T. Marton Ge-

deon és József a' Magy. Hazában, a' harmadik pedig, úgymint Dániel Cseh országban viselnek Predikátori hivatalt. — Az isteni tisztelet kezdődött az a' végre készített harmóniás énekléssel; azután az alkalmatossághoz képest szép és fontos predikációt mondott, a' Miskolczi Ref. Ekklésiának egyik érdeemes Predikatora Tiszt. Szatthmári József Ur azon igikről, a' mellyek Esaias 40: 30. 31. verseiben vagynak. — Annakutánna két vagy három vers éneknek közben lett el énekeltetése után, T. T. Esperest Kérési István Ur ment fel a' predikáló székbe, 's a' Jubiléumnak eredetéről, tzellyéről, és hasznairól igen tudós és hatóságos beszédet mondván, azt T. Marton János Ur-ra alkalmaztatta, egyszersmind hasznos életét is le írta rövideden a' halgatók előtt, 's végre áldást mondott ezen tisztes öreg atyára. Ennek végződésével ismét egynéhány versek énekeltettek el harmóniával, 's azután maga a' tisztes öreg mennén fel a' predikáló székbe, minden pápaszem nélkül olvasta el azon buzgó könyörgést, mellyet ezen alkalmatosságra készített, és a' mellyben hálaokat adott az isteni Felségnek azon különös kegyelmességéért, hogy azon napra, melly Predikátori hivatalra lett fel szenteltetésének 50-ik elztendeje vala, őtet felvirasztotta, 's szent kötelessége folytatásában illy buzomos időnkig szakadatlanúl erősítette. — — Tizenkét óra tájban ismét egy ének énekeltetett el harmónián, 's ezzel a' Jubiléumi czeremonia bekeleztetett. — A' Ref. Predikátorok között, a' kik későtske érik el ezen hivataljokat, ritka táltatik, a' ki illy jubiléumot érkelten és tarthas-
son. —

Német Ország.

Azon számtalan sok új talalmányok között ;
 a' mellyeket az el múlt 18 ik század e' világra
 szült, az emberi nemzet köz javára nézve leg el-
 ső helyet érdemelnek a' tshén himlővel való bé ól-
 tásnak, és a' Siket - Némák tanításának mestersége.
 Az elsőbbet Orvos Doktor J e n n e r n e k kell tu-
 lajdonítani, 's akármit szollyanak ellene ellenségei,
 de soha az abból származott ditsőiségtől ötet
 meg nem foszthatták. — Az utólsóbnak, tudni-
 illik, a' Siket Némák tanítása mesterségének egy
 l' E p é e nevezetű Fr. Abbas tartatik fel találójának,
 mellyet ő utánna a' még most is élő Párisi pol-
 gár S i c a r d olly nagy tökéletességre vitt, hogy
 ritka siket - néma adatik kezébe, a' kit beszélni is
 meg ne tanítottson.

A' jelenvaló időben, Hamburgban, Professor
 G u r l i t t, a' Siket-némák tanításának mesterségét
 a' Németeknek, nevezetessen, a' 18 ik század kez-
 detében élt R a p h e l G y ö r g y Lüneburgi Super-
 intendensnek tulajdonittya, a' kinek magának két
 siket néma leánya lévén, mind addig oktatta 's ta-
 nitgatta őket, mig végtére mindent meg értettek,
 az éleikbe tett kérdésekre egyenes és érthető szók-
 kal való feleleteket adtak, a' templomban a' nép-
 pel együtt énekeltek, a' városban történt dolgo-
 kat mint meg tudták, 's másoknak meg beszéllet-
 tek, a' mint ezt néhány Lüneburgi öreg lakosok,
 a' kik őket esmértek, most is beszéllik. Ez a' neve-
 zett Superintendens azon tudós munkatskájában,
 mellyet a' Siket - Némáknak beszédre való tanítások-
 nak módjáról irt vala, azt jegyzi meg, hogy ő
 1700. ik esztendőben Amsterdamban egy A m m a n
 nevezetű Orvos Doctort esmért, a' ki a' Siket né-

ma ember beszédjéről (de loquela furdi et mūti) szép könyvcskét adott valaki, és hogy 1711-ik esztendőben Drézdában egy Schulze Ily. Ily és nevezetű tudós találtatott, a' ki ottan egy Siket-néma Institutumot állított fel, 's a' ki a' siket-néma gyermeket két hólnap alatt olvasni, 's esztendő alatt beszélni is meg tanította. — Hogyha a' fent nevezett Hamburgi Professornak G ü r l i t t n a k ezen előadása helyes, így nem a' Frantziák, hanem a' Németek találták fel ezt a' megbetsülhetetlen mesterséget, melly Ő Csász. Kir. Felsége engedelméből, Titt. Császár András Úr fáradhatatlan szorgalmatossága után, már a' Magy. Hazába is tökéleteslegre vitetődött:

A' Párisi Siket Némák Institutuma mostani Directorának polgár S i c a r d n a k, egy igen szép és drága brilliántos gyűrűt küldött I. Sándor Orosz Császár ajándékba, azon hasznos munkájának egy nyomtatványáért, mellyet ő a' közönséges nyelvnek tanításáról írt és küldött azon nagy fejedelmeknek. — Azt jegyzik meg a' Francia Zurnálok, hogy azoknak a' Frantzia Országi Tudósoknak, a' kiket illy betses gyűrűkkel I. Sándor tsak eddig is meg ajándékozott, 40 re megyen a' számok.

S a a r b r ü c k városa szomszédtságában egy új vulcanus, az az, tűzokádó hegy találtatott nem régiben, mellynek repedésein sok füst és vitriól bűz takarodik ki. — Ottan ottan valamelly siket hang is hallatik belőle.

Ambár a' mult Juniusban vólt rendkívül való viz áradások, (mellyekről más alkalmatossággal szólnani fogunk.) Német Országoknak mind déli mind északi reizeiben felette sok károkat okoztak

légyen is a' gyümöltstermő mezőségen; mindazáltal az onnan jött közelebbi tudósításokhoz képest azon környékekben, a' mellyeket ezen tsapás nem érdeklött, mindenütt bőv aratáft, és szüretet reménylenek a' lakosok. Mellyhez képest, még ott is, a' hel szükség és drágaság vólt, mind az életnek, mind a' bornak az árra alább szállott. — A' Frankfurti levelekből azt olvassuk, hogy a' Rénus mellyéki szőlő hegyek, a' mennyire a' most élő emberek emlékeznek, soha szebbek nem vóltak, mint most.

Frantzia Birodalom.

Dijonból (Diuiodunumból) a' Burgundi vólt hercegségnek fő és népes városából írják, hogy ezen haldokló Juliusnak kezdetében ott körülbelől sok effő járt, és hogy az Auxois hegyről a' viz által le mosatott földben sok régi arany és ezüst pénz jött napfényre, a' melly által felbuzditván a' lakosok, fáradhatatlanok a' pénz keresésben. A' miképen az ősz világ történetéről írott historiából tudjuk, ezen Auxois nevű hegyen állott hajdan Alésiá városa és erőlsége, a' mellyeket 1800 elztendőkkel ennekelötte Cæsar meg szállott, és erőszakkal meg is hódoltattott vala.

Egy Nantes és Rochelles városok közt fekvő St. Hermant nevezetű faluhelységben, egy fertály óra holzfzaságú köz földön, igen sok hernyó effő esett a' múlt Junius 24 ik napján. A' le esett hernyó féreg egy fél óra múlva a' közel lévő kertekre, 's mezei vetésekre menvén mindent meg emészttett, sőt ha a' lakosok tüzeket nem raktak, 's azoknak füstével azon férgeket rélz szerént meg

nem ölték, rész szerént el nem üzték volna, a' faluban lévő házakat is el lepték 's bé töltötték volna. — Minthogy azon faluban lévő templomnak lerontásában akkor foglalatoskodtak a' munkások, a' közelebb lévő gyülekezethez ragasztatván azon helység, az oda való bal vélekedésű lakosok azt állították, hogy azon templom lerontásának következése lett volna azon hernyó elfő; a' természet titkait vizsgáló 's tudó emberek ellenben, a' rendkívül való hévségnek és az azt követett nagy szélvésznek tulajdonítják azon történetet; az elsőbb a' hernyó tojas kikelését nagyon előmenetelesítette, az utólsóbb pedig, tudniillik a' nagy szél azokat fel kapván, a' levegő égben oda ragadta.

Azon fényes tzeremoniát, a' mellyel Napoleon Császár az érdem legio tagjainak a' rendtizerét ki osztogatta, 's őket a' nemzet hivségére hittel le kötelezte, a' 15-ik Juliusi Párisi levelek következőképen adják elő: Madélben, si gymond, Ő Császári Felsége a' Tuilleri palotából az Invalidusok templomába menvén, a' Frantzia tizerer előttte vittetett. A' miniszterek, az Ország Marsaljai és fő tizeretviselői előttte, a' Császári udvari tizeretek, és a' Császár adjutánsai utánna mentek. — Az Invalidusok, avagy az el erőtlenedett katonák háza kapujánál, Páris városának mostani kormányozója Marsal Murat, és az Invalidusok Gubernatorja Generál Serrurier fogadták el a' Császárt. — Kardinal Dübelloy, 's egyzermind Párisi Érsek az oda gyűlt papsággal egyetemben a' thronusba vezette őtet, a' melly körül az érdem legiónak nyvezetesebb tagjai állottanak vala. — Sz. misét Kard. Kaprara mondott. Azon legiónak fő Cancellarius Senator Lacede

az Evangélium végződése után szép órátiót mondott. — A' fő czeremonia mester, és a' fő komornyik két arany tanyéron a' Császár eleibe vittek azon legionak tziperéit, a' mellyeket ő a' Te Deum laudamus alatt az érdem rend tagjainak ki osztogatott. — Ő Császári herczegsége Lajos az Ország Connetablese adta által a' Császárnak azon két keresztet, a' mellyeket a' maga felső köntösének gombjaira kötött. — A' Császári herczeg, és a' Birodalombéli fő tisztek egyenként tették le a' hitet, a' legionak több tagjai pedig közönségesen mind együtt. Maga a' Császár mondta el az esküvés formáját nagy fel szóval előtök következőképen: „Kommendánsok, tisztek, legionariuszok, polgárok, és katonak esküdjetek megbetsülletetekre, hogy ti a' Birodalom szolgálatjára, határjainak egész épségében való megtartására, a' Császárnak, a' Respublika törvényeinek, és azok által szentségellé tétetett tulajdonosságnak védelmezésekre, és azoknak a' próba tételeknek, a' mellyek a' feudalis alkotmány vissza állítására tétetődnének valaha, minden igazságos, józan okossággal 's törvényekkel meg egyező eszközök által leendő elhárítására, magatokat feláldozni mindenkor készek lesztek; végtére arra is esküdjetek meg, hogy ti a' szabadságnak 's egyenlőségnek mint a' mi alkotmányunk fundamentomos oszlopainak fenn tartásában tellyes tehetséggel munkálódni fogtok.

Az Argus nevezetű Párisi közönséges újság levélnek egyik minap költ darabjában egy igen fontos elmélkedés találtatik Európának jelenvaló politica egyarányúságáról, mellynek fő czéllyában határozódik, hogy a' több Európai Hatal-

masságok, az Orosz Birodalom Oriási lépésekkel való nevedésére nézve annál figyelmetesebbekké tétetődjenek: „Frantzia Ország szomizédjainak, ugymond, örvendeni kellene a' Frantzia nemzet hatalmának öregbedésén. A' több Európai Hatalmasságok, úgymond, az Orosz Birodalom és Anglia Ország közzé vóltak szorittatva, a' melly a' többinek kereskedését és gazdagságot egészen elnyelni, 's magának határ nélkül való birodalmat szerezni igyekezett. — Szerentséjekre egy olly hatalmasság támadott Európa déli részében, a' melly elegendő erővel bir az északi nemzetek szorításának való ellentállásra. — Frantzia Ország lön az az óltalom bátya, a' melly Európának mástól való nem függését és bátorságát védelmezi; ez az ország az, a' melly az északi nemzetek felette nevedő hatalmoknak határt szabhat. — Hogyha néhány esztendőkkel ennekelőtte szerentsések lehettek vólna az Oroszok a' Frantziák ellen koholt planumoknak eszközlésében, azonnal egész Európát elnyelték vólna — az északi győzedelmesek mingyárt össze kaptisolták vólna magokat a' tengeri tyranusokkal, végtére magát Angliát is megbuktatták vólna.“

A' Monitörnek 15 ik Juliusi darabjában, ezen tizim alatt: A' Bonapartéval való békeség, egy olly rövid munkátskának summája közöltetik a' Frantzia Országi Publicummal, melly egy Londoni közönséges levélből vétetődött által, és a' mellyben elő forduló tárgyakra fontos jegyzéseket teszen a' Monitörnek írója. Ennek az irásnak szerzője leg elsőben is azt teszi kérdésbe, lehetne e' most az Anglusoknak a' Frantziákkal való békeséget kívánai? Ennek

a' fontos kérdésnek meg fejtése minden igaz Britusnak hasznára czéloz. Bonaparte is olly szerentse fia, mint vóltak hajdan Cæsar, és Nagy Károly Császár. Hogyha mindazáltal az ő bátor előmenetelet, és az ő hirtelen való felmagasztaltatását meg gondoljuk, meg kell azt vallanunk, hogy ő néki e' világ históriájában párja nem találatik. Eppen azon mértékbe nevedett az ő telhetetlen dicsőlégre való vágyodása, a' melly mértékben nevedett a' szerentséje. Minekelötte ő az Olasz Respublika fejevé tételődött, és minekelötte Helvéciát járma alá vetette volna, nagyon ohajtotta a' békelléget (1). De minekutánna azt elérte volna, a' maga hatalmának kiterjesztését irányozó projectumait tovább is folytatta, a' melly feltételében mindazáltal az Angliai bölts és okos ministerium néki akadályt tett. — A' ki a' Bonaparte talentomairól, 's hatalmáról meg útalással beszél, hazud a' Publicum előtt. — Ő avval keztsegtette önnön magát, hogy Angliát meg hódoltatathattya, és ezt annyival inkább el lehet hinni, mivel álhatalatlan azt állatta a' leg tudósabb Frantzia, hogy Angliának meg hódoltatását 50000 emberből álló ármadiával könnyen lehet eszközteni. Ezt a' feltételt az Addington bölts intézetjei meg előztek és hijjába valókká tették (2)“

Bonaparte mindennél jobban tudja azt, mennyire mentenek legyen a' mi védelmező intézetjeink, és épen azért halasztotta az ellenünk való expeditionnak eszközését, mivel a' maga erejét elégtelennek találta a' szemelőtt lévő veszedelemnek el háritására. Ezen környülállásokra és egyéb okokra, 's kiváltképen a' Fr. Orzági financiának rossz kárba való lételére nézve (3), az oda való ke.

reskedésnek semmivé való tétetése és a' tengeri erőnek jó lábra való helyheztetésének lehetetlen-sége birták Bonapartét arra, hogy ő a' békeséget a' háborúnak eleibe tegye. Arra való nézve egy szálmit sem lehetne tsudálni, hogy ha ő az illy szoros környülállások közt békefféges feltételeket terjesztene előnkbe. — Hanem e' már a' kérdés, hogy ügyelhet e' ezen feltételekre Anglia, vagy pedig mint titkos hadi fortélyt meg vesse. — Igaz dolog ugyan az, hogy mindenkor kívánni kell a' békefféget. — A' háború felette sok költséggel jár, töbnire majd minden munkás embereink katonákká változtattak által, és külföldi meghodoltatásaink is keves hasznot igirnek minékünk. — Ugy de olyan békefféggel kinalna e' meg bennünket Bonaparte, mint a' minéműet mi ohajtanánk? A' közönséges uradalom, legalább az Europai Hatalmasságok felett való uralkodásforog ennek az új Császárnak az elmejében, szüntelen ezen a' tárgyon töri ő a' fejét, és az a' békeffég, a' mellybe ő velünk meg egyezne, nem egyéb, hanem tsak egynéhány napokig tartó fegyverszűnés lenne. — Egyedül Anglia akadályoztathatja az ő fenn hágó fel tételének elzközlését, és ha ő rajtunk diadalmat vehetne, senki és semmi sem álhatna ő ellene. — Hogyha a' velünk való békeffég kötésben arra fogja Bonaparte magát kötelezni, hogy ő számos ármadiáit szellyel olzlattya, és a' hajok építésétől meg szűnik, így békefféget lehet vele kötni (4); de ha több néppel fogja ármadiáját szaporítani, tengeri erejét helyre állítani, vagy pedig újabb szövetségre fog a' több Europai tengeri Hatalmasságokkal lépni, így nem hasznunkra, hanem kárunkra szolgálna minékünk a' békeffég. —

Az Anglus Irónak ezen feltételeire következő jegyzéseket teszen a' Monitör.

Az 1. sőre. Helvéczsiának jó karba, rendbe, és bóldog állapotba lett helyheztetését annak járom alá lett vettetésére magyarázzák az Anglusok. Helvéczia azért rekelztetett járom alá, mivel meg nem engedődik már ezután, hogy ott fortélyoskodhassanak az Anglusok Frantzia Ország ellen.

A' 2. ikra. Lehetetlen a' nevetésről megtartozkodni annak, a' ki azt által láttya, miként hielkednek magoknak az Anglusok, el hitetvén azt magokkal, hogy az ellenek tétetett plánumot ők egélszen héjjába valóvá tették. Abban a' szempillantatban, a' mellyben ezen plánumok esméretesekké lesznek, fogja azt a' világ tapasztalni, ha héjjába valókká tették légyen e' azokat az Anglusok?

A' 3. ikra. Igen nevetséges állatás ez egy olly nemzetre nézve, a' melly mindent kész pénzel fizet, mellynek semmi papiros pénze niatsen, melly kevesebbet ad ki, mint bé veszen, és a' mely a' Status pensionistainak három hólnappal többet, az az, nem 12, hanem 15 hólnapra fizet előre, egyedül azon okra nézve, hogy annál több rendet tarthasson a' maga költségeinek ki adasába.

A' 4. ikre. Egyedül az Anglusok kívánhatnak illy dolgot, tudniillik, hogy több hajót ne építsenek a' Frantziák, mint a' mennyi most készzen ván. Hallyátok meg Anglusok! Ha szerentsétek lenne is azon 40 millió Frantziák közül, a' kik Országunkban most élnek, 30 milliom embert, mindenféle tsapások, sőt még a' fegyver által is el vesztegetni, és ha az

életben maradandók között egyetlen egy se lenne a' fegyverfogásra alkalmas, még sem gondolhatnátok 's szolhatnátok ennél nagyobb káromlást, és sem maradhatnátok lakolatlan. — Ti azt akarjátok ellenségeiteknek parantsolni, hogy olzassák széllyel ármadiaikat, és egyetlen egy hajót se mérszeljenek többé építeni. *Risum teneatis amici!*

Nagy Britannia.

A' *Courier de Londres* nevezetű Londoni közönséges újság levelnek 6-ik Juliusi darabjából nagy világosságot lehet az utolsó Párisi öszve esküvésre, 's nevezetesen pedig néhai *Pichegrü*, és *Moreau* Generálra nézve venni. Minekutánna, úgymond ez az újság level, *Georges*, *Moreau*, és több öszve esküvéssel vádoltatott személyek ellen törvényes szententzia hozatott volna, semmi sem tartoztathat minket annak ki nyilatkoztatásától, a' mi a' Bonaparte ellen való öszve esküvés dolgában valóság volt. Egészlen elszanta *Pichegrü* magát arra, hogy azt az embert, a' kit sem a' hazafiak közt támadott háború, sem az idegen fegyver által láb alól el küldeni nem lehetett, közönséges helyen támadja meg. Egész feltétele abban határozódott meg, hogy két Burbonnial házból való herczegek néhány bator vitézeikkel egyetemben, *Bonapartéra*, maga testörző katonai közt rohanhassanak, ötlet, ha ezek a' kétségbe esésig magokat nem védelmeznék, elhurtzollyák, a' Senatus előtt törvénybe idézzék, 's annal fogva a' régi monarchiát ismét helyre állítsák. — Ezen fok nehézségekkel öszve kaptasolt planumnak elközlésére a' *Moreau* vélek leendő egyetértését szükségesnek ugyan nem tartották, hanem még is

féltek az ő ellentállásától. — Még attól is tartot-
tak, hogy ha szinte hálojokba kerithetnék is B o-
n a p a r t é t, de könnyen meg eshetne, hogy a' meg-
tartó Tanács M o r e a u r a bizna a' Respublika
kormányát. — Ezen tekintetre nézve szükségesnek
itilték a' M o r e a u hajlandóságát eleve ki tanul-
ni, a' ki is a' Bonaparte ellen való indulatját nem
is titkolta, 's azon kívül a' Pischegrüvel leendő
meg békéllésre is hajlandó vólt, és imé ezek vól-
tak azok a' nevezetes környülállások, a' mellyek
P i s c h e g r ü b e n, és czimboras társaiban nagy
bizodalmat gerjesztettek; de ha M o r e a u t jobban
esmerték volna, bizonyosan semmit sem támasz-
kodtak volna reája. — Igen nehezen szenvedte azt
Generál M o r e a u, hogy őtet mindenben el mel-
lőzte B o n a p a r t e, a' felesége és az anyosja is,
a' kiket az új udvari dámák meg útalni láttattak,
nagyon ingerlették M o r e a u t ő ellene; de mind-
ezek csak magános visszavonások vóltak, a' melyek-
re Pichegrünek semmit sem lehetett volna építeni:
ambar sokán avval hizelkedtenek legyen is ő nékie,
hogy egyedül az ő jelenlétére várakozzék Gene-
rál M o r e a u. Ezek, 's ezekhez több környülál-
lások indították P i c h e g r ü t a' Párisba való me-
netelre.

L o n d o n b ó l Julius 6-ik napján. Itten kö-
zönségesen abban a' vélekedésben van a' Publi-
cum, hogy nem sok idő múlva hozzá kezdenek a'
Frantziák azon ellenünk való expeditióhoz, a' mely-
hez már elztendőtől óltak készülnek. Szükségeské-
pen hozzá is kell nékik ahhoz nyúlni, másként sem-
mi módjok nem lehet a' reánk való támadásra.
— Az el múlt héten nagy mozdulások vóltak a'
tenger tulsó partyain táborozó Frantzia hadi seré-

gek közt, az Angliába leendő ki szállásra rendeltetett Francziáknak számok 160 ezer főre tétetik. — Hanem a' mi tengeren lévő flottaink is minden szempillantatban készen várják őket, és hogyha ezek az ellenség meg akadályoztatására elégtelenek lennének, regularis és önkényén vállalkozott katonaságból álló hadi seregeink nagy számmal és olly jó készületben vannak, hogy akarmely gyakorlott ellenséggel is szembe szállhatnak. Hogy ministereink se kételkedjenek a' Frantzia expeditionnak elkezdődéséről, világos azon Királyi jelentésből, melly az alsó Parlamentumnak mai gyűlésében el olvastatott, 's mellynek rövid summája ebből áll: „Ö Kir. Felsége, úgymond, a' ki maga hiv alatta valóinak maga oránt való hiveségéről és engedelmeffégekről tökéletessen meg van győződve, úgy hiszi és tartja, hogy a' jelenvaló környülállások közt olly intézeteket fognak tenni, a' mellyek által az ellenségnek minden erőlködései és szandákka héjjába valókká tétetődnek s. a. t.“

T u d ó s í t á s.

Az áhétatoságnak és adakozásnak ama számtalan munkai között, mellyeket Magy. Ország első Királya Sz. István Istennek és Nemzetének áldozott, különös helyet érdemel az Apaczák Monostora, mellyet a' Böld. Szűznek óltalma alatt Welzprimben épitetett, és sok jószággal meg gazdagított. — Meg tartásra méltó, hogy a' Fundatio Diplomája, az az, Királyi petsétes levele, Görög nyelven van írva; de a' melly azon sok irások közt, mellyeknek özönében mintegy úszni láttatnak, soha mind ekkorig egészen és igazán

ki nem volt nyomtatva. A' tördelések és magyarázatok, mellyek imitt amott elő fordulnak, tele vannak hibákkal és gántokkal; mindazáltal ezeket is örömmel és jó szívvvel hitték, 's fogadták el majd egy átaljában az Olvasók.

Ez az, a' mit sajnosan nézett a' mi Írászerzőnk — ez indította őtet arra, hogy ezt az hajdani és szent Documentumot (törvényes bizonyító levelet), mellynek mássa nintsen, és elzöldő századok óta óhajtatott, elővenné, helyenként meg világosítaná, és, maga valóságos formájában, rézre mettzetve, a' petséttel együtt közre bocsátaná, 's ezen tétemény által az igazságnak, és honnyi történeteknek meg adná polgári adaját. Mert afféle szabású az eredeti irás, hogy azt sem a' mi korunkbeli Görög betűkre fel nem tserélhetni, sem egy terhes munka nélkül nem olvashatni, sem nem érthetni egy kordéra; mind az Irás, mind a' szójárás egész a' bámulásig homályos, 's egyedül annak az időszakasznak tulajdona, a' mellynek szüleménye.

Találtatik a' munka Pesten, a' mi költségünkön, a' Királyi Universitásnak betűivel nyomtatva, tsinólsan, nagyobb 8 ad rétben, és 40 krajtzárra van az árra meghatározva, ezen tzim alatt: Diploma Græcum S. Stephani Regis, Monialibus Coenobii Welfzpremiensis datum, a Colomanno Rege renovatum. Disseruit G. A. Szerdahelyi, Abbas S. Mauriti de Both. Cath. Ecc Vaciensis Canonicus, S. C. et R. A. M. Consiliarius. Pesten Sz. Jakab Havának 16-ik napján, 1804 ik elztend. — Kilián Testvérek Pesti Könyvárosok,

Harmadzori Híradás.

Tekint. Nemes Bihar Vármegyének igennagy érdemü 's közönséges kedvelségü mostani Fő Notariussa, Tek. Domokos Lörintz Ur, Tekint. Szala és Welsprém Vármegyékben fekvő örökös birtokait, a' jövő Sz. Mihály napkor több esztendőkre árendába bocsátani szándékozik. A' kinek tehát azon jószágoknak árendába való vételekre kedvelészen, ezen folyó Julius hónapnak közepétől fogva, a' jövő Augustus 12 ik napjáig, a' nevezett Fő Notarius Urral, a' Bal. Füredi Savanyú viznél, a' hol tudniillik most mulatása vagyon, vagy személy szerént, vagy hozzá bocsátandó levelei által traktálhat.

* * *

A' Bal. Füredi Savanyú Víznel lévő Orvosi Institutumról való harmadzori Tudósítás.

Minthogy körül belől az a' hazug hir repdesett ezen savanyú viznél és fürdönél lévő intézetekről, mintha itten sem helybeli Orvos Doctor, sem kézi Orvos nem volna; szoros kötelességünknek esmérjük a' Magy. Publicumot arról tudósítani, hogy ezen orvosló viz egyik nélkül sem szükölködik, és hogy az ide rendelt új Orvosnak directiója alatt, az ide gyülekezett betegek, ezen esméretes orvosi erővel bíró savanyú vízzel és fürdővel a' leg jobb haszonnal élnek. Egyszersmind reményleni is lehet, hogy ezen helységnek mostani földes úra a' Sz. Martoni Fő Apatúr az emberiségnek hasznáért, és a' Publicumnak kedvéért azon hasznos intézeteket, a' mellyek itten tétettek ennekeelőtte, tellyes tehetsége szerént előmenetelíteni kívánja.

D. D. S.